

Staingylpen

Sundre fågelstations medlemsblad

Nr 2/2 2022

Innehåll

	Sida
Sundregruppen och Sundre fågelstations styrelse	3
Ringmärkning i Sundre socken	4
Sundregruppens verksamhet hösten 2022 - ordförande har ordet	5
Hösten 2022 i detalj, standardiserad märkning 25 juli - 15 september	7
Hösten 2022 i detalj, senhöstmärkning 16 september - 13 november	13
Projekt: fokus på tajgasångare vid flera fågelstationer	16
Återfynd och kontroller	18
Observationer i fält	20
Tyngd i näten: videsångare!	21
Rapport från fortbildningsutbildning för ringmärkare 19-21 augusti	22
Rapport från höstträffen	23
Med håv och lampa i strandkanten: ny fångstmetod för Sundre	24
Fåglar märkta i Sundre sedan starten 1976	25
Våren 2023: årsmötesträff och extravecka	27
Tack!	28

Sundregruppen och Sundre fågelstations styrelse

Ordförande

Bimbi Ollberg, Burs
bimbiollberg@hotmail.com
0707-21 89 56

Vice ordförande

Jens Bardtrum, Lärbro
bardtrum@hotmail.com
070-380 77 03

Sekreterare

Per Johan Ulfendahl, Uppsala
perjohan.ulfendahl@telia.com
0705-77 21 75

Kassör

Björn Lilja, Visby
lilja.b@telia.com
0705-31 95 86

Ledamot

Harriet Arnberg, Lund
harriet.arnberg@live.se
0738-50 44 99

Ledamot

Mathias Wilson, Stockholm
mathiaswilsonhalla@outlook.com
0739-97 53 13

Ledamot

Anders Tengholm, Uppsala
anders.tengholm@gmail.com
0707-31 00 62

Webmaster

Lars Anmark, Arboga
lars.anmark@holmbo.se
0705-41 21 37

Sundregruppen

623 30 Burgsvik

E-post: info@sundrefagelstation.se

Hemsida: www.sundrefagelstation.se

Plusgiro: 45 97 36-5

Swish-nummer: 123 600 75 79

Organisationsnummer: 834001-9515

Redaktör Staingylpen: Mathias Wilson

Ringmärkningen i Sundre socken

Verksamheten startades i Skoge 1976 av Per-Göran Bentz. Under en följd av år bedrevs den bara under vårarna, men från 1981 även på hösten vid Hoburgen. Verksamheten fick där sedan alltmer standardiserade former och sedan 1990 på hösten och 1999 på våren har märkningen bedrivits enbart vid Hoburgen och nästan uteslutande inom de standardiserade perioderna 25 april – 8 juni och 25 juli – 15 september. Fr.o.m. 2020 inledde vi vårens märkning den 18 april och har senhöstmärkning efter den 16 september t.o.m. mitten av november.

Näten kollas varje halvtimme.

Under hösten 2022 har vi förutom att fånga med slöjnet även testat lite nya grepp: fångst med lampa och håv i strandkanten vilket gett gott resultat. Vi har som vanligt haft en härlig hösthelg med umgänge, ringmärkning, skådning och god mat för föreningens medlemmar och fått gott om besök runt ringmärkarboden under säsongen. Framförallt när väder och vind erbjöd förutsättning för både bra skådning och avkopplande fika.

På den praktiska sidan kan nämnas att boden målats om och nu ser väldigt fin ut, samt att vi skänkts en solpanel så att vi ska kunna få till lite ordentlig belysning. Det tackar vi för! Näten sätts ju upp före gryningen så arbetsdagen inleds alltid i mörker. En taklampa som man inte behöver ta hem och ladda är nog något alla märkare kommer bli glada för och förhoppningsvis kan den installeras första dagarna av vårsäsongen 2023.

Delta i verksamheten

Att delta i verksamheten i Sundre är en häftig upplevelse! Vill du delta i verksamheten kontaktar du oss på **bokning@sundrefagelstation.se**. Även om du aldrig har tidigare varit med vid ringmärkning är du välkommen att vara med, det finns erfaren personal på plats som kan lära dig hur man gör. En vecka i Sundre är ett ypperligt tillfälle att uppleva fåglar i både nät och fält – det finns gott om tid att skåda fågel efter att den standardiserade märkningen avslutats för dagen. Och fåglar finns det i regel gott om! Om man vill se när det är störst behov av hjälp kan man kolla bokningsläget på

<http://www.sundrefagelstation.se/bokning.html>

Sundregruppens verksamhet hösten 2022 - ordförande har ordet

2022 blev ett bra år!

I detta nummer av Staingylpen finns rapporten från höstsäsongen 2022, en kort "minnesbild" från hösthelgen i oktober och en inbjudan till årsmöteshelg m.m. Mer info om verksamheten hittar du också på vår Facebook-sida (Sundre Fågelstation) och vår hemsida www.sundrefagelstation.se som vår Webmaster Lars Anmark sköter. Vi finns numera även på Instagram.

Höstens märkning

Under standardsäsongen (25 juli – 15 september) fångades och ringmärktes 2016 fåglar. Tillsammans med vårens standardmärkning (1943 fåglar) blev det 3959 fåglar vilket är en relativt normal summa. Adderar vi till övrig märkning (extravecka i april, boungar, senhöstmärkning) så kom vi upp i hela 7571 märkta fåglar under 2022. Vädret var inte det bästa för fågelfångst under ett antal dagar då vinden satte käppar i hjulet, men faktiskt behövde verksamheten inte ställas in en enda dag under standardsäsongen.

Vi fick i höst glädjande nog ett stort antal nya märkarter för stationen: videsångare, rödstrupig piplärka och vinterhämling i nätfångst, därutöver prutgås, vitkindad gås, bläsand, stjärtand, kricka, gråhäger, kustpipare och skärnsnäppa. Anledningen till de sistnämnda är att Patrik Wildjang, Jens Bardtrum, Amy Jacobsson och Fredrik Henriksson satsade mycket tid och energi på fångst med håv under nätterna. Tack för er insats! Kul även att försöken till ugglefångst gav resultat (en pärluggla, en jorduggla och fem hornugglor märktes + en kontroll av en pärluggla som märktes förra hösten).

Två videsparvar, en snösiska, fyra kungsfågelsångare, en sibirisk gransångare och tre brandkronade kungsfåglar kan också nämnas ur senhöstens protokoll.

Tre utländska kontroller gjordes i höst, två finskmärkta kungsfåglar och en ryskmärkt lövsångare. Detta visar än en gång att vi nås av fåglar med ett östligt ursprung (båda kungsfågeln satt för övrigt i samma nät, tillsammans med ca hundra andra kungsfåglar och två kungsfågelsångare, dessutom vid en udda tid, vid 11-tiden på förmiddagen). Dessutom gjordes ett antal svenskmärkta främmande kontroller (främst mesar från Uppsala universitets mesprojekt på södra Gotland).

Kråka - känns som en stor fågel.

Kricka - känns som en liten fågel.

Ringmärkarfortbildning

I augusti anordnades en helg med fortbildning för ringmärkarna (se separat artikel). Jättespännande och bra att mötas för att lära sig mer och utbyta erfarenheter!

Mål och syfte

Hösten 2022 hade vi två mål, förutom att genomföra den standardiserade verksamheten. Dels att delta i det tajgasångarprojekt som genomförs nationellt för att försöka komma fram till var de hundratals tajgasångare som numera ses i landet varje höst hör hemma rent geografiskt. Det blev hela 4 märkta av tajgans små gröna (se separat artikel om projektet). Och dels slutligen en storsatsning från slutet av september till början av november för att försöka märka gråsiskor. I höst blev det lite fler av de små grå än förra året, 319 st varav en s.k. snösiska. Läs mer i senhöstrapporten.

Målen för våren 2023 är att dels genomföra den standardiserade märkningen (+ en extravecka i april), dels att inventera höksångarna i Sundre socken (inventeringen 2022 blåste bort). Vi har även under året satt upp ett flertal nya holkar så starar, mesar och flugsnappare skall ha fler boplatser att välja mellan.

Nytt medlemsbegrepp

Årsmötet fattade ju ett beslut om ändrat medlemsbegrepp, vilket också konfirmerades under föreningsmötet i oktober, så numera har vi "medlemmar och stödmedlemmar" och du väljer själv vilken kategori du vill tillhöra. Som medlem har du rösträtt och är valbar till olika funktioner i föreningen, som stödmedlem har du närvarorätt vid årsmötet. Om du är osäker på om du har betalat medlemsavgiften kan du kontakta kassören.

Ditt medlemskap är viktigt! Som en ideell förening är Sundregruppen helt beroende av medlemsavgifter och ekonomiskt stöd. Medlemsavgifter inbetalas på föreningens PlusGiro 45 97 36-5. Medlemsavgiften för 2023 är 400 kronor för medlemmar och 100 kronor för stödmedlemmar. Då ingår en elektronisk version av Staingylpen. Vill du ha en papperskopia får du lägga till 50 kr. Att vi skaffade ett Swish-konto visade sig vara ett lyckokast. Det har underlättat för gåvor till föreningen! Numret är 1236007579 – bara att testa!

TACK

Jag vill rikta ett stort till alla som på ett eller annat sätt stöttat vår verksamhet under 2022, genom gåvor, tid och engagemang! Tack också till Allan Larsson med familj som upplät sitt gårdshus till föreningen så vi inte skulle vara hemlösa i höst! Ni är alla superviktiga för vår fortsatta verksamhet.

Bimbi Ollberg

Full fart i boden för märkare och assistent.

Hösten 2022 i detalj, standardiserad märkning 25 juli - 15 september

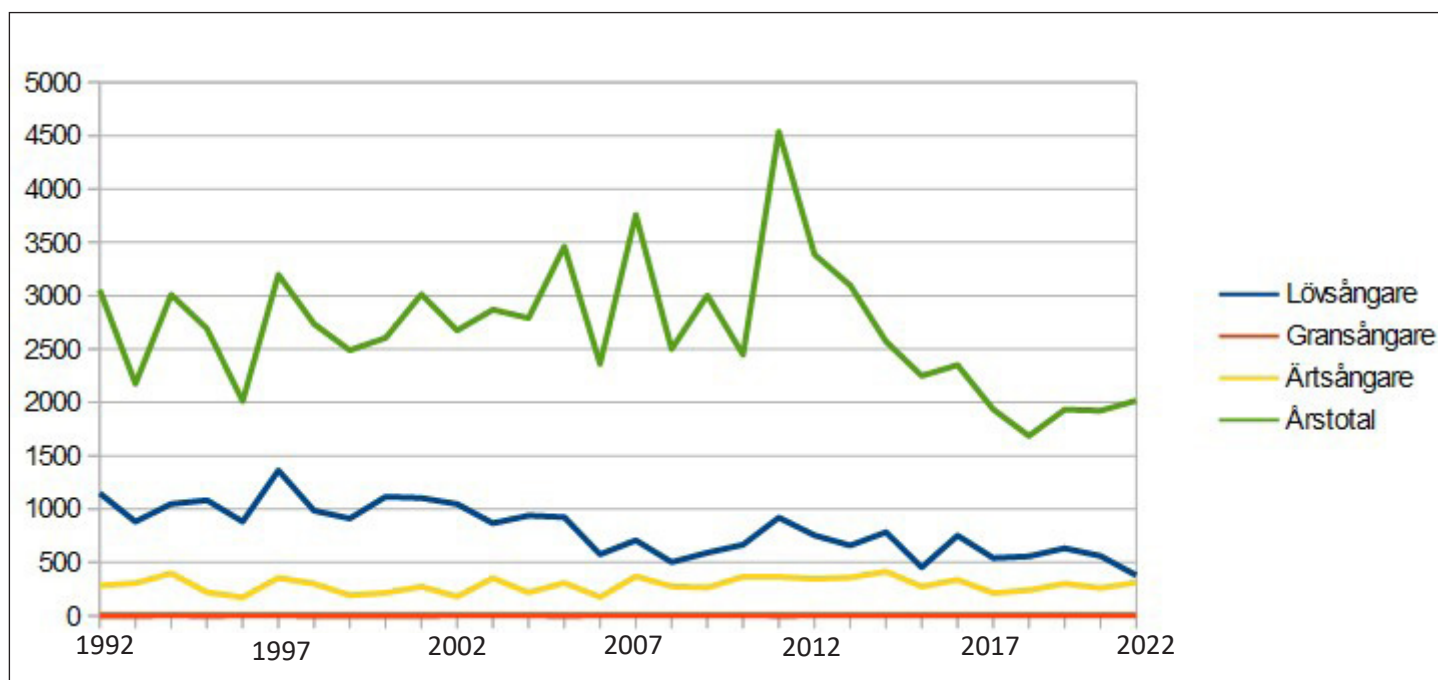
Hösten kommer tidigt i fågelvärlden och innan sommarsemestern ens börjat för många människor har vi näten uppe för att fånga de första tättingarna som vänder söder ut. I diagrammen som följer ges lite olika bilder av hur den standardiserade märkningen gått i år. Kort sagt kan vi konstatera att vi har en uppåtgående trend i antal märkta fåglar på kort sikt, men att vi är långt ifrån de siffror vi hade för tio år sedan och tidigare. Till viss del kan detta förklaras av att lövsångaren, vår stapelvara inom märkningen, minskat för att denna höst nå en bottennotering på endast 378 märkta, men det förklarar förstås inte hela minskningen. Vi hoppas såklart att den uppåtgående trenden fortsätter! Eftersom vi inte har standardiserad märkning efter 15 september har vi inga data att jämföra med bakåt, men vi kan iallall konstatera att vi endast fångade 15 lövsångare till under hela senhösten, så helt tydligt är att det blivit färre i vårt område snarare än att de senarelagt sin flytt.

Ärtsångare

Gransångare (tristis)

Trend de senaste 30 åren för tre arter samt den totala fångsten i standardiserade märkning.

Efter en uppåtgående trend med topp 2012 har den totala fångsten minskat kraftigt och 2022 blev första gången på fyra år som vi nådde över 2000 märkta.

Lövsångaren backar kraftigt sett över tid och jämför vi med medel under 90-talet motsvarar årets rekordlåga siffra mer än en halvering. Med 309 märkta tar ärtsångaren silverplatsen i år, en art vars förekomst ter sig relativt stabil i märkområdet. Gransångaren är till utseendet lik lövsångaren men i antal fångade skiljer de sig fortfarande kraftigt: fram till 2006 snittade vi på en märkt varannan höst, sedan 2007 är siffran istället 1,7 med en toppnotering på 5.

Juli

225 fåglar fick ring i juli med ärtsångare som vanligaste fångst.

Gladde extra i näten gjorde en duvhök som ju inte alls hör till vanligheterna. Detta var den fjärde att fastna i standardfångsten genom åren, att jämföra med 291 sparvhökar. Från dagbokbladet kan vi läsa att märkaren konstaterar att det är skillnad på storlek på klorna mellan de två.

Även en rosenfink sticker ut.

Nattetid gjordes ett par försök på vadarfångst med nät vilket gav bra utdelning trots en del störande regn. Alla siffror finns på sida 9 men speciellt kan nämnas en ny märkart för stationen i form av en kustsnäppa (2K+).

Efter avslutad standardiserad märkning fångades ett par strandpipare nere på Rivet, kontroll av ungar märkta tidigare i sommar och de första att märkas i Sundre på 28 år.

Duvhök

Augusti

1273 fåglar märktes i augusti och svartvit flugsnappare blev vanligast i fångsten med 259 fåglar, tio fler än lövsångarnas 249: en ovanlig fördelning!

Två mycket unga svarta rödstjärtar märktes, en den 3e och en den 9e, kanske har vi en häckning i området?

Stationens nionde tornseglare fick ring likaså den 17e ringduvan. 23 augusti fångade vi hela 53 trädgårdssångare och 24e märktes 117 svartvit flugsnappare

Märkning utanför standardiseringen gav ytterligare ett par större strandpipare ner mot Rivet medan rovfågelnet i åkerkanterna fångade bland annat brun kärrhök (stationens andra), kråka (9e flygga av 54 tidigare märkta, övriga boungar), ormråk - första på 34 år.

September

I september fångade vi 518 fåglar och talrikast i fångsten blev lövsångaren med 90 stycken.

8 september märktes en gräshoppsångare, den 11e en tajgasångare (stationens 26e) samtidigt som en lövsångare med rysk ring kontrollerades. Den 12e fångades höstens enda blåhake samt en kärrensångare vilket var den senaste fångsten av en sådan hittills för oss.

25-30 juli

Sparvhök	1
Duvhök	1
Törnskata	6
Svartmes	1
Talgoxe	5
Lövsångare	39
Gransångare	1
Grönsångare	7
Härmsångare	21
Svarthätta	1
Trädgårdssångare	1
Ärtsångare	88
Törnsångare	10
Gärdsmyg	1
Trädkrypare	1
Stare	5
Koltrast	12
Björktrast	2
Näktergal	2
Svartvit flugsnappare	2
Halsbandsflugsnappare	5
Bofink	2
Rosenfink	1
Grönfink	5
Hämpling	4
Gulsparv	1
Summa	225

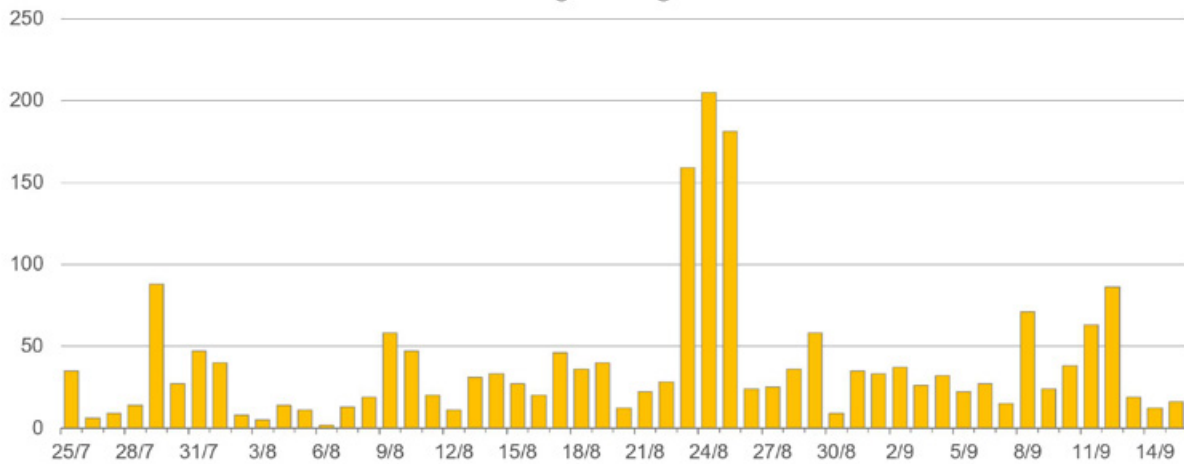
1-31 augusti

Ringduva	1
Göktyta	1
Större hackspett	2
Törnskata	26
Blåmes	5
Talgoxe	13
Lövsångare	249
Gransångare	1
Grönsångare	25
Sävsångare	1
Rörsångare	2
Kärrsångare	1
Härmsångare	25
Svarthätta	31
Trädgårdssångare	176
Ärtsångare	191
Törnsångare	64
Kungsfågel	1
Gärdsmyg	1
Trädkrypare	3
Koltrast	15
Björktrast	3
Taltrast	7
Grå flugsnappare	64
Röd hake	4
Näktergal	13
Svartvit flugsnappare	259
Halsbandsflugsnappare	29
Svart rödstjärt	2
Rödstjärt	19
Buskskvätta	5
Trädpiplärka	10
Bofink	3
Rosenfink	2
Grönfink	2
Hämpling	9
Grönsiska	5
Gulsparv	3
Summa	1273

1-15 september

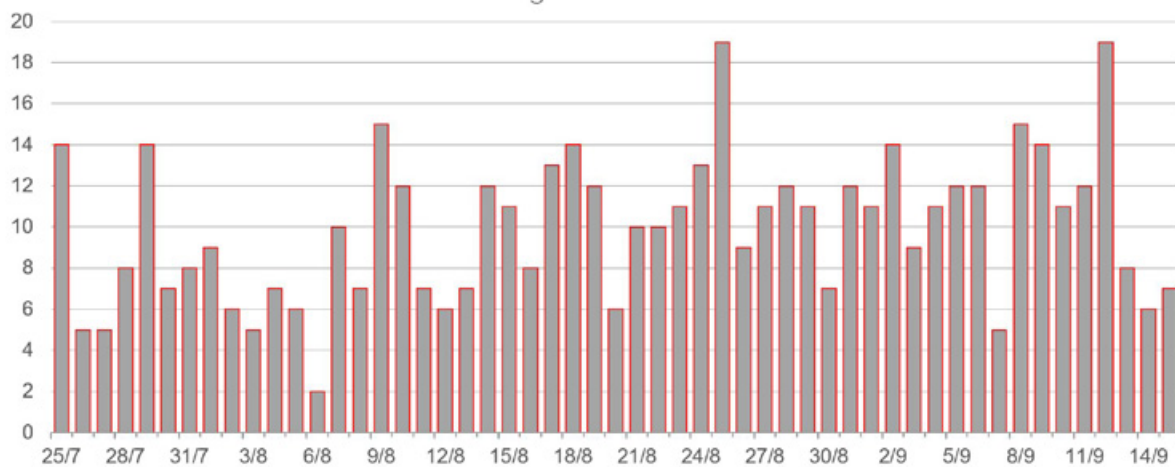
Sparvhök	5
Större hackspett	2
Törnskata	1
Blåmes	11
Talgoxe	2
Lövsångare	90
Grönsångare	2
Tajgasångare	1
Sävsångare	4
Kärrsångare	1
Gräshoppsångare	1
Svarthätta	70
Trädgårdssångare	51
Ärtsångare	30
Törnsångare	20
Kungsfågel	21
Gärdsmyg	1
Koltrast	1
Taltrast	20
Grå flugsnappare	23
Röd hake	81
Blåhake	1
Näktergal	1
Svartvit flugsnappare	13
Halsbandsflugsnappare	1
Rödstjärt	47
Buskskvätta	1
Stenskvätta	4
Trädpiplärka	6
Bofink	2
Bergfink	2
Rosenfink	1
Hämpling	1
Summa	518

Sundre - ringmärkning hösten 2022

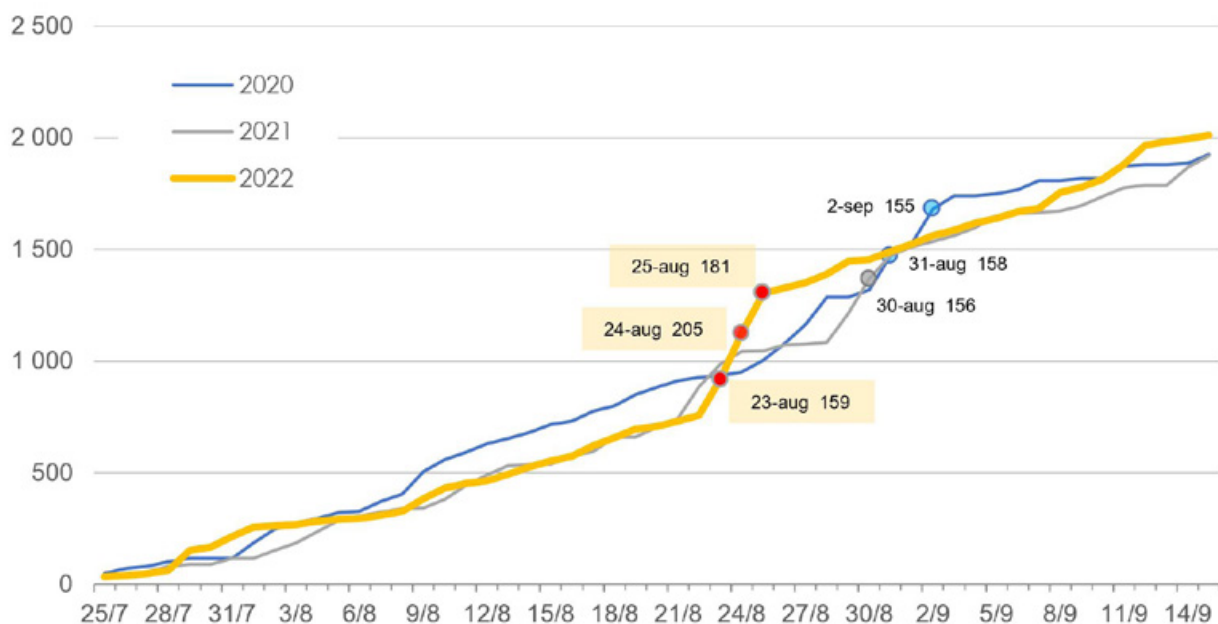
Fångst per dag där 23-25 augusti sticker ut med 551 märkta fåglar på tre dagar (varav 189 svartvit flugsnappare, i övrigt lövsångare, ärtsångare och trädgårdssångare i topp).

Sundre - ringmärkta arter hösten 2022

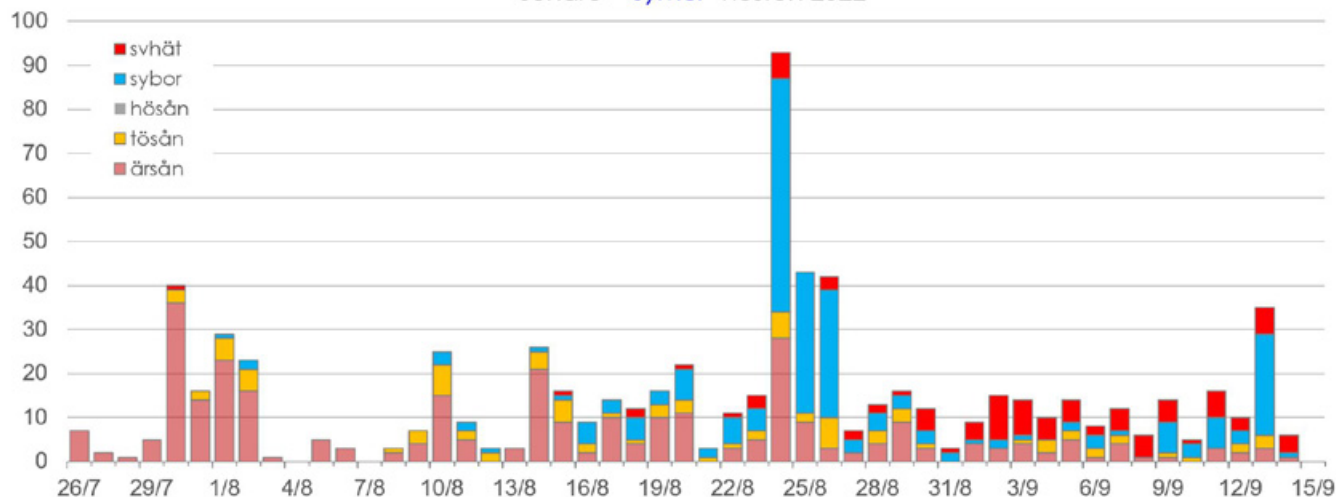
Antalet olika arter per dag varierar vanligtvis mellan ungefär 6 och 14. Omväxling förnöjer!

HÖSTARNA - ackumulerad ringmärkning 2020-2022 (25/7 - 15/9)

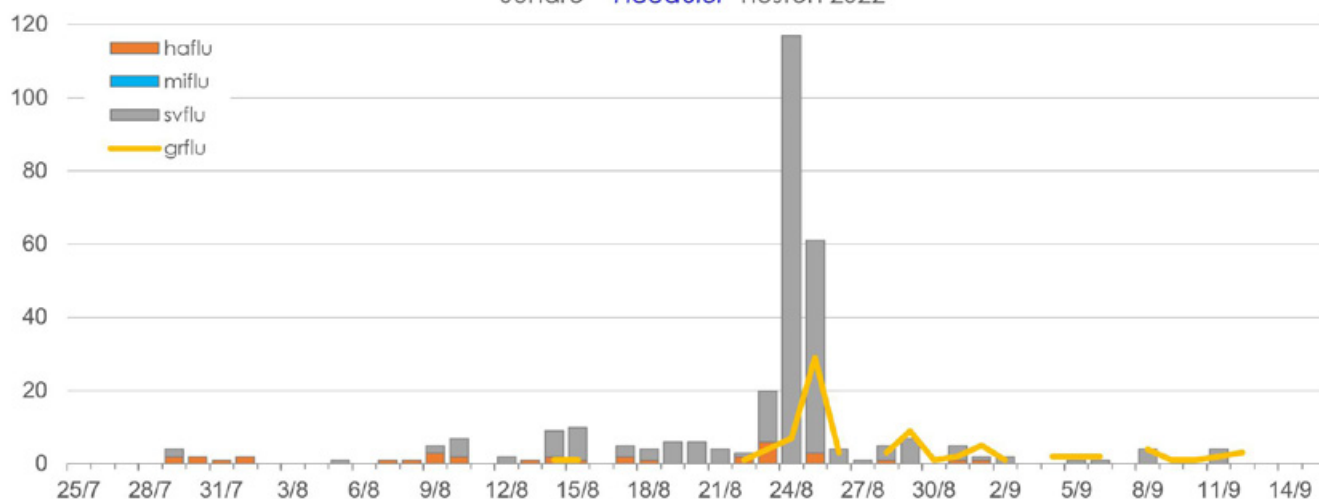
Här ser vi att mönstret med några få dagar med extra hög fångst återkommer senaste tre åren, dock skiljer sig datumen och artsammansättningen. I år kom rushen en vecka tidigare än -20 och -21 då mängden utgjordes av lövsångare medan de svartvita flugsnapparna stod för antalen i år.

Sundre - "Sylvior" hösten 2022

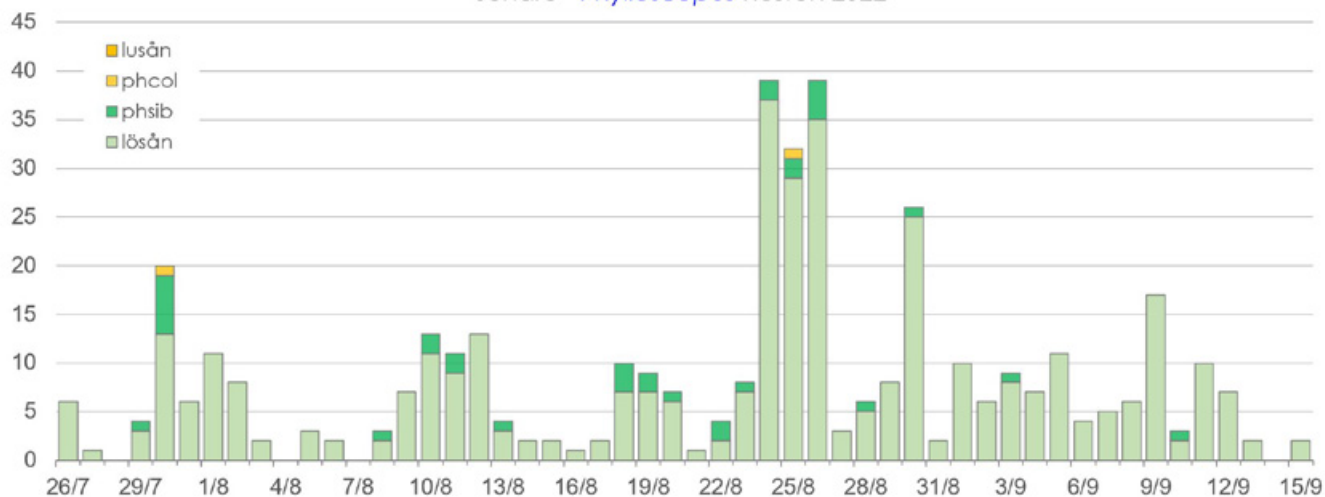
Antal fångade per dag av sångarna svarthätta, trädgårdssångare, höksångare, törnsångare och ärtsångare. Ärtsångaren finns i området hela märkperioden medan trädgårdssångare och svarthätta visar tydliga flyttmönster.

Sundre - "Ficedula" hösten 2022

Antal fångade flugsnappare per dag. Här blir det tydligt att den stora fångst av svartvita flugsnappare som vi hade 23-25 augusti verkligen sticker ut. Värt att nämna är också att även om antalet halsbandsflugsnappare är väldigt lågt jämfört med svflu så är förhållandet omvänt vad gäller antal häckande individer och statistiken speglar istället att vi fångar många svflu som kommer österifrån.

Sundre - *Phylloscopus* hösten 2022

Antal fångade sångare per dag av arterna lundsångare, gransångare, grönsångare och lövsångare. Sveriges vanligaste fågel är också vanligast i fångsten.

**Fåglar ringmärkta
i Sunde hösten 2022,
25 juli till 15 september
standardiserad märkning.**

47 arter, underarter ej medräknade.

Sparvhök	6
Duvhök	1
Ringduva	1
Göktyta	1
Större hackspett	4
Törnskata	33
Svartmes	1
Blåmes	16
Talgoxe	20
Lövsångare	378
Gransångare	2
Grönsångare	34
Tajgasångare	1
Sävsångare	5
Rörsångare	2
Kärrsångare	2
Härmsångare	46
Gräshoppsångare	1
Svarthätta	102
Trädgårdssångare	228
Ärtsångare	309
Törnsångare	94
Kungsfågel	22
Gärdsmyg	3
Trädkrypare	4
Stare	5
Koltrast	28
Björktrast	5
Taltrast	27
Grå flugsnappare	87
Rödhake	85
Blåhake	1
Näktergal	16
Svartvit flugsnappare	274
Halsbandsflugsnappare	35
Svart rödstjärt	2
Rödstjärt	66
Buskskvätta	6
Stenskvätta	4
Trädpiplärka	16
Bofink	7
Bergfink	2
Rosenfink	4
Grönfink	7
Hämpling	14
Grönsiska	5
Gulspurv	4
Summa	2016

**Fåglar ringmärkta
i Sunde hösten 2022,
25 juli - 15 september utanför
standardiserad märkning.**

25 arter

Rivet	
Större strandpipare	4
Stare	2
Sädesärla	1
G:a Livräddningen	
Kustsnäppa	1
Kärrsnäppa	5
Rödbena	2
Grönben	1
Skrattmås	4
Fisktärna	7
Silvertärna	5
Hoburgsåkrarna	
Sparvhök	1
Brun kärrhök	1
Ormvråk	1
Skata	1
Kråka	1
Muskmyr	
Vattenrall	2
Märkområdet efter kl 10	
Tornseglare	1
Större hackspett	1
Törnskata	2
Lövsångare	3
Ärtsångare	1
Törnsångare	1
Koltrast	1
Halsbandsflugsnappare	1
Rödstjärt	1
Summa	51

Hösten 2022 i detalj, senhöstmärkning 16 september - 13 november

Även den här hösten genomfördes ringmärkning från den 16 september – 13 november. I september var näten uppe 11 dagar, i oktober 18 dagar och i november 6 dagar.

Syftet är framförallt att fånga tajgasångare och gråsiskor, men givetvis finns även intresse för andra arter. Förra året märktes 4054 fåglar, medan totalsumman i höst blev 2934. Framförallt kungsfåglarna och rödhakarna var färre denna höst, medan gråsiskorna var betydligt fler (14 förra året mot 319 denna höst) och tajgasångarna visade sig (förra året ingen, denna höst 1 under standardsäsong och 3 under senhösten). Även en ny märkart fastnade i nät, hela 2 ex., en länge efterlängtd sådan, nämligen videsångare. Två rödstrupiga piplärkor höll till i närheten av Livräddningsstationen och den ena fångades in och märktes, även det en ny märkart för stationen.

Nytt för i år var att Patrik Wildjang inspirerade Amy, Jens och Fredrik att jobba med ficklampa och håv längs stränderna vid Rivet och Livräddningen för att fånga vadare, änder och gäss. Resultatet var gott och flera nya och spännande arter (som inte märks i större antal i Sverige överhuvudtaget) kunde fångas. Ett kul, men skitigt jobb, som de gjorde med bravur!

Totalt jobbades det fjorton nätter med håv och ficklampa.

Några uggleförsök gjordes som sagt också, med resultatet 1 pärluggla (+ en kontroll, märkt på samma plats året innan), 5 hornugglor och 1 jorduggla.

Många var intresserade av senhöstens märkning och tidvis var det trångt med nyfikna i och runt boden. Tyvärr hade vi även en mycket intresserad räv som fick smak på fågel och vittjade nät ett antal gånger. Räven tuggade även i sig två mp3-spelare och försökte sig på Fredriks telefon.

Tajgasångarprojektet (se separat artikel) fortsätter ju även nästa år, så näten lär stå uppe efter 15 september även 2023.

Bimbi Ollberg

Jorduggla, höstens enda och stationens tredje.

Gråhäger, höstens enda och stationens första.

	September	Oktober	November	Tot. senhöst	2021	2020
Prutgås		6	1	7	-	-
Vitkindad gås		5		5	-	-
Blåsand		3		3	-	-
Stjärtand		3		3	-	-
Gräsand		3		3	-	-
Kricka		5	1	6	-	-
Gråhäger		1		1	-	-
Stenfalk				-	-	1
Sparvhök	2	6		8	6	4
Tofsvipa		1		1	-	-
Kustpipare		1		1	-	-
Kärrensäppa		2		2	-	-
Skärrensäppa		1		1	-	-
Morkulla				-	1	-
Dvärgbeckasin		17	7	24	3	-
Enkelbeckasin		1		1	1	-
Drillsnäppa		1		1	-	-
Pärluggla		1		1	3	-
Hornuggla	1	4		5	13	-
Jorduggla	1			1	1	-
Nattskärria				-	1	-
Större hackspett		1		1	-	4
Svartmes	4	10		14	37	156
Blåmes	12	118	6	136	306	116
Talgoxe	6	97	10	113	113	65
Lövsångare	15			15	8	6
Gransångare	12	11		23	20	19
Sib. Gransångare		1		1	-	-
Brunsångare				-	-	1
Videsångare	1	1		2	-	-
Kungsfågelsångare		4		4	1	-
Tajgasångare	2	1		3	-	-
Bergstajgasångare				-	-	1
Gräshoppsångare				-	-	1
Sävsångare	2			2	1	1
Rörsångare				-	-	1
Svarthätta	42	15		57	53	20
Trädgårdssångare	8	1		9	18	2
Törnsångare				-	1	-
Ärtsångare	3			3	4	-
Svartvit flugsnappare				-	1	1
Grå flugsnappare				-	1	-
Brandk. kungsfågel		3		3	-	-
Kungsfågel	300	924	27	1251	2141	1392
Gärdsmyg	41	171	8	220	129	146
Trädkrypare	2	1	1	4	21	66
Stare	1			1	-	-
Sidensvans				-	-	1

	September	Oktober	November	Tot. senhöst	2021	2020
Kaja				-	1	-
Björktrast				-	-	5
Koltrast	3	113	26	142	147	111
Taltrast	89	36		125	150	119
Rödvingetrast		7	1	8	10	13
Dubbeltrast		1		1	-	10
Rödhake	299	82	8	290	290	298
Blåhake		1		1	-	-
Rödstjärt	7			7	11	-
Varfågel				-	1	-
Järnsparv	14	2		16	13	29
Trädpiplärka	2			2	3	1
Ängspiplärka				-	-	1
Rödstr. piplärka	1			1	-	-
Bofink	10	10	3	23	58	40
Bergfink	5	20	14	39	22	6
Domherre			1	1	3	9
Stenknäck				-	-	1
Grönfink		1	1	2	6	1
Vinterhämpling		1		1	-	-
Hämpling	1			1	-	1
Gråsiska	2	35	1	38	1	61
Gråsiska flammea		107		107	3	165
Gråsiska cabaret	18	155		173	11	195
Snösiska		1		1	-	1
Steglits		1		1	-	-
Grönsiska	2	3		5	-	15
Gulsparv	4	5	2	11	6	5
Videsparv	2			2	-	-
Sävsparv				-	2	1
Summa	815	1999	120	2935	4054	3091

2 ungar videsparvar fångades 25 september.

Projekt: fokus på tajgasångare vid flera fågelstationer

Tajgans lilla gröna – en spännande liten fågel

Tajgasångaren (*Phylloscopus inornatus*) lever som namnet säger i tajgabältet i Sibirien och utbredningsområdet sträcker sig till Uralbergen i väster. Arten övervintrar normalt i sydöstra Asien men ett antal ”flyger fel” och hamnar i västra Europa. Arten har klassats som den talrikaste ”irrgästen” varje senhöst (från september – november) i vår del av världen. Eller flyger de fel?

2020 inleddes ett projekt kring tajgasångaren där 19 svenska fågelstationer är involverade. Ett liknande projekt pågår också i Storbritannien och i Frankrike.

Bakgrunden till hela projektet är att tajgasångarens fyndbild i Sverige (och övriga Nordeuropa) påtagligt förändrats på flera olika sätt. Arten har setts årligen i landet sedan ca 1980 och fram till 2012 ses en långsam ökning av antalet fynd till en nivå på ca 200 ex per år. 2013 hände något och nära 400 ex noterades och under de följande åren fortsatte rekordnoteringarna att avlösa varandra.

Mellan 2013 och 2017 (fem år) sågs ca 2200 individer i Sverige, vilket ska jämföras med ca 2100 individer under perioden 1961 till 2012 (52 år). Att ökningen är reell, och inte enbart beroende på att antalet fågelskådare har ökat, visar också ökningen av antalet individer i den standardiserade ringmärkningen.

Något har alltså hänt med tajgasångarens uppträdande, men frågan är varför? Var kommer de ifrån och vart tar de vägen? Är de fortfarande felflygare som irrar sig hit eller har arten idag två olika övervintringsområden? Har arten t.o.m. fått en population som häckar väster om Uralbergen och därför valt en sydvästlig flyttningssväg?

För att förhoppningsvis få svar på dessa frågor sjuösattes projektet 2020 där betydelsefulla data skall samlas in, fjäder- och blodprov tas och fler fåglar förhoppningsvis ringmärks för att få svar på frågan om deras ursprung och förhoppningsvis också deras övervintringsområde.

Projektet har tills vidare tillstånd från Naturvårdsverket fram till 2023-12-31.

I Sundre valde vi givetvis att delta i projektet eftersom tajgasångaren är en östlig art som regelbundet ses (och ringmärks) på ön. Detta är anledningen till att det efter att vår standardiserade fångst är över (15 september) spelas lockläte av just tajgasångare. För att ta fjäder- eller blodprov på fåglar ställs höga krav på såväl ringmärkare och assistenter (alla måste ha gått en utbildning som Sveriges Lantbruksuniversitet anordnar), vilket gör att vi inte tar såna prover i dagsläget i Sundre.

Den första tajgasångaren var förvånansvärt nog ett vårfynd och fångades och märktes i Sundre den 17 maj 1982. Vi har i Sundre ringmärkt 26 tajgasångare genom åren (3 adulta, 3 obestämda till ålder och 20 ungfåglar), varav 12 ex mellan 1982 – 2013 (32 år) och 14 mellan 2013 – 2022 (10 år), så fyndbilden stämmer rätt väl med övriga landet.

1982 ett vårfynd 17 maj (2+ fågel)
1984 ett ex 6 oktober
1985 ett ex 7 oktober
1988 ett ex 18 september, ett ex 26 september
1989 ett ex 6 oktober
1992 ett ex 23 september
1993 ett ex 29 september
2000 ett ex 19 september, ett ex 23 september
2005 ett ex 12 september
2008 ett ex 14 september
2014 ett ex 13 september, ett ex 12 oktober
2015 ett ex 12 augusti (2+ fågel, tidigaste höstfyndet i landet), ett ex 8 september, ett ex 11 september
2017 ett ex 12 september
2019 två ex 19 oktober, ett ex 20 oktober
2021 ett vårfynd 16 maj (2+ fågel)
2022 ett ex 11 september, 1 ex 21 september, 1 ex 27 september, ett ex 14 oktober

Det skall bli intressant att se om ökningen fortsätter och om projektet leder till nya data som ger svar på frågorna om var dessa tajgans små gröna kommer ifrån och var de övervintrar. Projektet fortsätter som sagt minst en höst till, så även nästa höst kommer det att höras en extra lockande tajgasångare i märkområdet i Sundre.

Bimbi Ollberg

Återfynd och kontroller

Återfynd av i Sindre märkta fåglar:

- 1. Rödhake DJ29134** Märkt 2022-04-27
Nyligen död, flugit mot glasruta. Lohja, Finland
4 dagar efter märkning, 505 km från märkplats
- 2. Rödhake DJ27621** Märkt 2021-09-09
Kontrollerad av ringmärkare, Beringunsst. Klein's Garten, Tyskland
17 dagar efter märkning, 1137 km från märkplats
- 3. Sparvhök 5027115** Märkt 2020-10-10
Nyligen död, trafikoffet Oksava, Finland
1 år och 340 dagar efter märkning, 863 km från märkplats
- 4. Ärtsångare CZ21823** Märkt 2016-08-12
Kontrollerad av ringmärkare – fågnad och släppt ZB. Bukówka, Polen
6 år och 16 dagar efter märkning, 706 km från märkplats
- 5. Kentsk tärna 5128804** Märkt 2002-07-29
Död sedan minst en vecka, virusinfektion. RNN Platier D'oye, Frankrike.
19 år och 350 dagar efter märkning. 1237 km från märkplats

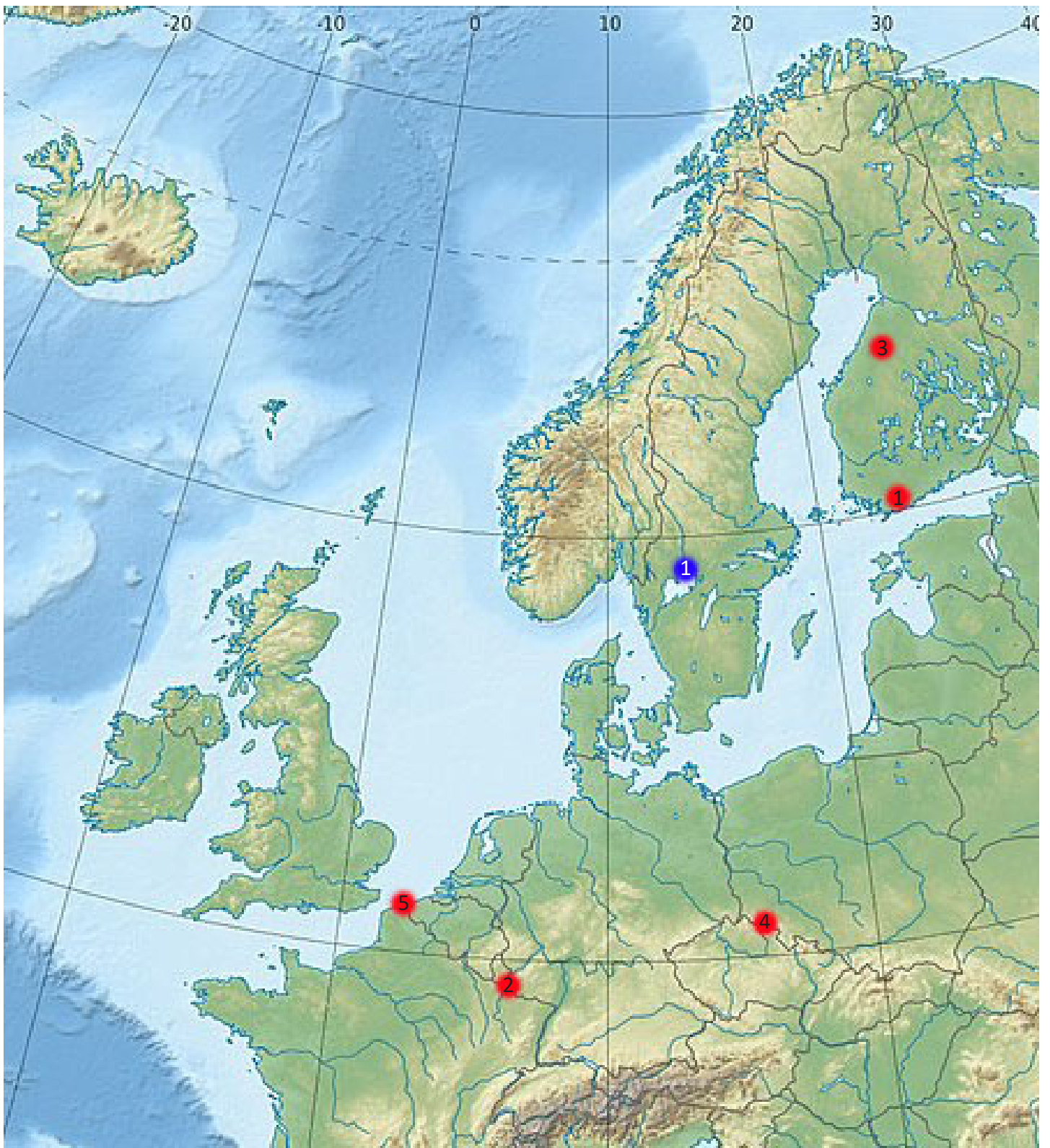
Fem kontroller har vi fått in information om sedan förra numret av Staingylpen skickades ut, men vi väntar på svar om fler ringar - både såna som vi själva satt dit och såna från andra stationer. Tyvärr tar det ofta tid att få data från andra länder så information publiceras allteftersom den kommer in. Notera dock speciellt den nedersta posten: en kentsk tärna märkt sommaren 2002, återfunnen nästan 20 år senare! Fågeln märktes på Rivet som 3+, dvs förfjölåring eller äldre. Den var alltså minst 23 år gammal innan den strök med under det stora utbrottet av fågelinfluensa som härjade i somras. Bra fångat Robert Kavhed!

Kontroller av fåglar märkta någon annanstans i Sverige:

- 1. Gärdsmyg DH82899** Märkt 2022-10-02 Hammarö, Värmland
Kontrollerad 2022-10-13 Sindre, Gotland
Nyligen död. Troligen tagen av vilt eller förvildat djur.
Endast 1 ben kvar i nätet, sannolikt tagen av räv som sågs nära nätet..
11 dagar sedan märkning, 376 km från märkplats

Den enda kontrollen av främmande fåglar blev en minnesvärd historia. I nätet hängde endast ett ben men den som tagit resten av fågeln, sannolikt den räv som tagit flera fåglar under hösten, hade haft den goda smaken att lämna kvar ringen. Att det var en gärdsmyg kunde personalen sluta sig till baserat på enstaka fjäderrester men att den skulle vara märkt av Bimbi på Hammarö var en överraskning.

På kartan på nästa sida kan ni se återfynd och kontroller.

Återfynd i rött och kontroller i blått.

Observationer i fält

En jaktfalk bjöd på njutobsar vid boden några dagar i mitten av oktober.
Foto: Lars Anmark

Höstens obsar av lite större dignitet noterade i våra dagboksblad.

Augusti

- 1, medelhavstrut Rivet
- 3, dammsnäppa Rivet
- 22, ängshök, trolig aftonfalk
- 23, ängshök
- 25, fiskgjuse

September

- 1, ängshök
- 2, ängshök, brun glada
- 3, ung stäpphök + blå kärrhök Muskmyr
- 4, ung stäpphök
- 12, rödstrupig piplärka, lappsparv Rivet
- 14, en eller möjligtvis två 1k bivråk
- 15, brun glada, fiskgjuse
- 24, 5 ex rödstrupig pip Udden
- 25, videsparv, pilgrimsfalk x2

Oktober

1, ängshök	14, ringtrast hona 1k
6, kungsfågelsångare Andraburg	15, pilgrimsfalk, trädlärka 60 sträckande
10, mindre sångsvan 5 ex sträckande	16, jaktfalk, rödstrupig piplärka 1 sträckande
11, pilgrimsfalk	20, pilgrimsfalk, lappsparv, kungsfågelsångare
12, pilgrimsfalk 3 ex	22, fjällvråk
13, pilgrimsfalk 2	23, fjällvråk, 4 tallbit

November

- 5, fjällvråk
- 6, pilgrimsfalk, fjällvråk
- 13, snösparv

Tyngd i näten: videsångare! *Phylloscopus schwarzi*

Stationens första videsångare fångades 24 september, nr 2 (bilden) kom 14 oktober.

Videsångaren har sitt huvudsakliga utbredningsområde i Sibiriens sydöstra taiga, från Novosibirsk till koreanska halvön. Som närmast häckar den ca 3000 km från Sverige och övervintrar i sydostasien så de få individer som årligen gästar Sverige har kommit ordentligt fel. Trots det har över 100 ex setts i landet sedan 1962 då den första upptäcktes och ringmärktes på Ottenby fågelstation och i år var det ett stort inflöde på just Öland med ett tiotal observerade individer. En karta över dokumenterade fynd gör tydligt att det är östkusten som gäller från nord till syd med koncentration till öar i Östersjön.

Största förväxlingsrisken är brunsångaren men videsångaren är kraftigare och gulare i färgtonen.

Gulaktig undergump är en tydlig karaktär.

...och fett 4, inskär 3-6, P4-5 lika, vinge 58.

Rapport från fortbildningskurs för ringmärkare 19-21 augusti

Helgen vecka 33 hade vi fortbildningsseminarium för våra aktiva märkare under ledning av Bernat Garcia Espluga från Barcelona som har stor erfarenhet av ringmärkning både från Spanien och Falsterbo. Samtalen under helgen spände över det mesta som har med ringmärkning att göra och vi lade mycket fokus på att titta noga på fångade fåglar och jämföra våra mått och bedömningar.

Bernat berättade också för oss om sin forskning om gulärlor vid Uppsala universitet där han läser andra året på sin master. Och Johan Träff gav oss en föreläsning och förhandsvisning av sitt stora och långa arbete med halsbandsflugsnappare. Två spännande ämnen!

Fredagskvällen inleddes dessutom med att Thomas Wenninger, märkare hos oss men också nys pensionerad från ringmärkarcentralen, berättade om hur RC jobbar och hur det går för ringmärkningen i Sverige. Seminariet var lärorikt på många olika sätt och vi hoppas kunna göra det till ett återkommande inslag med olika fokusområden. Tack till alla som varit med under helgen! Inte minst till våra ideella krafter i köket som skött om oss med frukost, lunch, fika och middag.

Nedan ser ni ett exempel på hur Bernat brukar fotodokumentera spännande fåglar med sex olika "standard-foton": från sidan, ovanifrån, stjärtfjädrar, detalj av täckarna, utsträckt vinge och bröst. Beroende på art lägger man sedan till relevant detalj, i det här fallet övergump. Följer man den standarden har man snart en systematisk, tydlig och sammanhängande samling av alla roliga fåglar man fångat.

Rapport från höstträffen 1-2 oktober

På programmet stod självklart bland annat ringmärkning. På lördagen fångades ingenting märkvärdigt men det blev en hyfsad summa på 84 fåglar trots att det var ganska blåsigt. Dagens höjdpunkt i fågelväg blev istället en kungsfågelsångare som hittades av Tudde vid Andraburg, ovanför märkområdet ungefär vid Hoburgs-parkeringen. De flesta skyndade dit för att få en skymt av fågeln vilket emellanåt visade sig vara knepigt då den snabbt rörde sig norrut i "oxlarna". Under tiden höll Fredrik och Thomas igång märkningen. När kungsfågelsångaren försvunnit och vi kollade rovfågelnätet så hade det sedan förra rundan varit någonting stort i nätet som tagit sig ur och endast lämnat en liten fjäder som spår. Efteråt fick vi höra att det tidigare varit en adult hane blå kärnhök som kretsat över nätet ...

Söndag morgon blev en kort session då regnet kom in gjorde att vi fick dra ihop tidigt.

Lördag morgon gav:

Blåmes	2
Svarthätta	3
Kungsfågel	52
Gärdsmyg	4
Koltrast	1
Taltrast	10
Rödhake	11
Bofink	1

Totalt 84 märkta fåglar.

Umgänge - med vildsvingryta på tamgris.

Söndag morgon gav:

Talgoxe	6
Ku.fåg.sångare	1
Svarthätta	1
Kungsfågel	16
Gärdsmyg	5
Koltrast	1
Taltrast	2
Rödhake	7
Gulspurv	1

Totalt 40 märkta fåglar.

Medlemsmöte - nya stadgarna godkänns.

Ringmärkning - kungsfågelsångare.

Helgens största glädjegivare bland märkningarna var kungsfågelsångaren. Detta är en pytteliten släkting till lövsångaren (som en liten kungsfågel). Den häckar i Sibirien och har övervintringsområde i sydöstra Asien. Detta var den tolfte kungsfågelsångaren som märkts i Sundre.

Vi hann dock också annat än ringmärkning.

Vi hade medlemsmöte som bekräftade stadgeändringen som beslutades på årsmötet.

För många är den viktigaste anledningen till att åka på ett höstmöte det trevliga umgänget som kulminerar med en god gemensam middag på lördagskvällen.

I år avnjöts en vildsvingsryta som Tudde hade gjort på vanlig gris, men den var inte mindre god för det.

Lördag fyllde en av stationens veteraner, Per, år vilket såklart också uppmärksammades även om det var Per som hade presenter med... (skål!)

Med håv och lampa i strandkanten: ny fångstmetod för Sundre

I år provade vi en ny fångstmetod under ledning av Patrik Wildjang, nämligen att fånga fåglar i strandkanten med håv och lampa. Det visade sig ge väldigt gott resultat! Framförallt för vadare men även för änder, gäss och till och med en häger. Principen är egentligen väldigt enkel: man söker av strandkanten med en stark lampa och bländar sedan fågeln medan man smyger sig fram och lägger håven över. Därtill är det bra om det är mulet så fåglarna inte ser en, och lite vind så de inte hör en.

Denna fångstmetod resulterade i följande märkta fåglar:

Gråhäger	1	Drillsnäppa	1
Tofsvipa	1	Prutgås	7
Kärrensäppa	2	Vitkindad gås	5
Dvärgbeckasin	20	Bläsand	3
Enkelbeckasin	1	Gräsand	3
Kustpipare	1	Stjärtand	3
Skärnsäppa	1	Kricka	4
		Totalt	53 fåglar av 14 arter

Fåglar märkta i Sundre sedan starten 1976

Prutgås	7	Turkduva	2
Vitkindad gås	5	Gök	102
Bläsand	3	Dvärguv	1
Gräsand	3	Pärluggla	6
Stjärtand	3	Hornuggla	41
Kricka	5	Jorduggla	3
Svärta	1	Nattskärre	58
Rapphöna	27	Tornseglare	9
Gråhäger	1	Härfågel	2
Bivråk	1	Göktyta	391
Sparvhök	319	Mindre hackspett	24
Duvhök	8	Större hackspett	220
Brun kärrhök	2	Spillkråka	1
Blå kärrhök	1	Tornfalk	14
Ängshök	1	Stenfalk	9
Fjällvråk	1	Lärfalk	3
Ormvråk	2	Törnskata	3154
Vattenrall	3	Svartpannad törnskata	1
Kornknarr	6	Varfågel	58
Småfläckig sumphöna	1	Sommargylling	13
Trana	1	Nötskrika	248
Strandskata	11	Skata	27
Tofsvipa	16	Nötkråka	2
Ljungpipare	1	Kaja	21
Kustpipare	1	Kråka	54
Större strandpipare	25	Korp	1
Småspov	3	Sidensvans	9
Storspov	2	Svartmes	5215
Roskarl	3	Blåmes	5767
Kustsnäppa	1	Talgoxe	5128
Brushane	4	Pungmes	2
Mosnäppa	7	Trädlärika	2
Kärrsnäppa	33	Sånglärika	94
Skärsnäppa	1	Korttälrika	1
Småsnäppa	1	Backsvala	9
Morkulla	13	Ladusvala	131
Dvärgbeckasin	27	Hussvala	337
Enkelbeckasin	6	Stjärtmes	416
Drillsnäppa	8	Lövsångare	68169
Skogssnäppa	4	Gransångare	2336
Rödbena	17	Gransångare (collybita)	81
Grönbena	31	Gransångare (tristis)	19
Gluttsnäppa	1	Gransångare (abietinus)	161
Skrattmås	6	Bergsångare	1
Fiskmås	2	Grönsångare	3013
Gråtrut	1	Brunsångare	8
Kentsk tärna	8	Videsångare	2
Småtärna	1	Kungsfågelsångare	15
Fisktärna	17	Tajgasångare	26
Silvertärna	23	Bergtajgasångare	1
Skogsduva	6	Nordsångare	1
Ringduva	17	Lundsångare	89
Turturduva	2	Trastsångare	10

Sävsångare	737	Sädesärta	565
Busksångare	29	Större piplärka	1
Fältsångare	2	Ängspiplärka	185
Rörsångare	743	Trädpiplärka	2419
Kärrsångare	638	Rödstrupig piplärka	1
Stäppsångare	5	Bofink	2294
Saxaulsångare	1	Bergfink	536
Härmsångare	3952	Stenknäck	133
Gräshoppsångare	210	Domherre	301
Flodsångare	13	Rosenfink	1059
Vassångare	1	Grönfink	1257
Svarthätta	8348	Vinterhämling	1
Trädgårdssångare	12665	Hämling	1554
Höksångare	1008	Gråsiska	218
Ärtsångare	17810	Gråsiska (flammea)	273
Törnsångare	12938	Brunsiska (cabaret)	431
Rostsångare	2	Snösiska (hornemanni)	3
Rödstrupig sångare	1	Mindre korsnäbb	44
Ob. "rödsångare"	4	Bändelkorsnäbb	2
Sammethätta	1	Steglits	32
Brandkronad kungsfågel	10	Grönsiska	631
Kungsfågel	34266	Gulsparv	2661
Gärdsmyg	2010	Ortolansparv	47
Nötväcka	28	Dvärgsparv	5
Trädkrypare	868	Videsparv	12
Trädgårdsträdskrypare	1	Sävsparv	387
Stare	2063	Lappsparv	5
Ringtrast	12	Brokig kardinal	1
Koltrast	3095		
Björktrast	1021	Summa	276 576
Rödvingetrast	745	191 arter, hybrider ej	
Taltrast	4996	inräknat	
Dubbeltrast	32		
Grå flugsnappare	6118		
Rödhake	25818		
Blåhake	662		
Näktergal	2318		
Sydnäktergal	5		
Vitstrupig näktergal	1		
Svartvit flugsnappare	8840		
Halsbandsflugsnappare	1467		
Mindre flugsnappare	456		
Svart röstjärt	49		
Rödstjärt	7552		
Buskskvätta	562		
Vitgumpad buskskvätta	1		
Stenskvätta	1051		
Gråsparv	321		
Pilfink	324		
Järnsparv	1450		
Gulärta	30		
Gulärta (flava)	2		
Gulärta (thunbergi)	4		
Forsärta	2		

Våren 2023: årsmöteshelg och extravecka

KALLELSE TILL ÅRSMÖTE

25 mars håller vi årsmöte och i vanlig ordning blir det träff i dagarna tre med bas på Holmhällar.

Information mer i detalj om programpunkter, dagordning och hålltider kommer när vi närmar oss men ett vanligt recept är ju artrally, umgänge, god mat, bildvisning och umgänge. Kanske blir det till och med en repris på ugglefångst när efterrätten är uppäten?

Notera datumet i kalendern och glöm inte att höra av dig till valberedningen, bestående av Fredrik Anmark och Juho Könönen, om du är intresserad av att engagera dig i styrelsen.

Välkommen!

Omgivningarna i Sundre är ofta väldigt vackra!

Extravecka

2023 blir fjärde året av fem som vi lägger in en extra märkarvecka 17-24 april dvs. innan den standardiserade fångsten börjar 25/4. Detta gör vi för att kartlägga om vissa arter har tidigarelagt sin vårmigration till följd av ett varmare klimat.

Vi har inte sammanställt något resultat från de gångna åren för att kunna dra några slutsatser men kan iallafall konstatera att det kan vara en fin vecka att vara med i verksamheten. Förra året gav veckan 425 märkningar av 24 arter varav två göktytor och lika många brandkronade kungsfåglar. En bra smygstart på säsongen!

Vissa fåglar är gulligare än andra.

TACK!

Stort tack till alla som varit aktiva i ringmärkningen i höst eller stöttat oss på annat sätt! Vi gläder oss åt flera nya ansikten i verksamheten; utan alla er skulle det inte gå att bedriva märkningen med sån regelbundenhet som vi gör och just regelbundenheten är av stort värde.

Känner du fler som är intresserade av ringmärkning, fåglar eller miljöövervakning? Bjud in dem att bli medlemmar också: Sundregruppen är en ideell förening med många engagerade, men vi behöver bli fler! Att bedriva en fågelstation är kostsamt och föreningen är beroende av gåvor och bidrag från allmänheten och andra. Ett sätt att stödja ringmärkningen vid Hoburgen är att bli stödmedlem i föreningen. Då erhåller man också detta medlemsblad – Staingylpen – två gånger per år elektroniskt. Vill du ha den i pappersform går det också bra, men då får du lägga till minst 50 kronor på medlemsavgiften. Glöm inte att skriva namn och e-postadress på inbetalningen!

Nu ser vi fram emot en spännande vårsäsong med start 17 april.
Om du är intresserad av att delta, för det finns alltid plats för fler assistenter, hör av dig oss på:
bokning@sundrefagelstation.se

Snart vänder fåglarna norrut igen, då är vi redo!

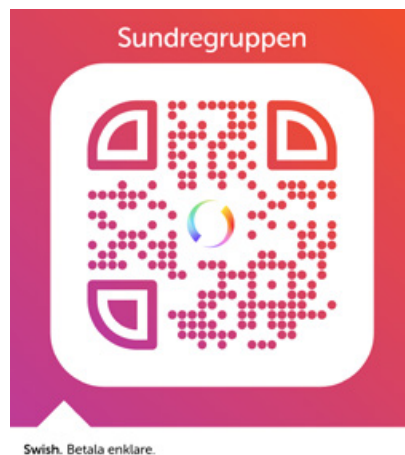

Brun kärnhök märkt 10 augusti. En ung hane, vilket bestäms med vinglängd och vikt.

GLÖM INTE ATT BETALA MEDLEMSAVGIFTEN FÖR 2023!

Ditt engagemang i stationen och ditt ekonomiska stöd till verksamheten är viktigt - vi vill därför välkomna dig tillbaka som medlem även 2023!
Och det är med medlemsavgifter lite som med drag på fåglar: bäst att göra det direkt.

Nu kan du även swisha in din medlemsavgift, det är bara att antingen scanna QR-koden nedan eller skriva in 123 600 75 79.
Föredrar du bankbetalning så gäller **PlusGiro 45 97 36-5**.
Glöm inte att skriva in vad betalningen avser!

Medlemsavgiften för 2023:

400 kronor för medlemmar, du har då rösträtt på årsmöte.

100 kronor för stödmedlemmar: du har då endast yttranderätt på årsmöte.

Oavsett medlemstyp så får du såklart Staingylpen två gånger per år och är välkommen ner till stationen och vara med i verksamheten. Vill du vara med som assistent under en längre tid, märka fåglar eller vara valbar till funktioner i föreningen är det det fulla medlemskapet som gäller.

Varmt välkommen!

